

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА КОМУНІКАТИВНО-ІНТЕРАКТИВНОГО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.

Артеменко Т.М., кандидат філологічних наук (м. Харків)

У зв'язку з інтенсивним розвитком міжкультурних і професійних контактів з представниками інших країн серед основних характеристик випускників ЗВО особливо виділяють здатність встановлювати міжкультурні зв'язки, вирішувати оперативно проблеми в професійній та соціальній сферах. Вузівський курс іноземної мови повинен носити комунікативно-орієнтований і професійний характер. Його мета - набуття студентами рівня знань, який дозволить їм співвідносити мовні засоби з конкретними ситуаціями професійної діяльності і спілкування. Такий підхід пов'язано з комунікативними потребами майбутніх фахівців, які мають легко інтегрувати у різні мовні колективи. Мовний матеріал, при цьому, розглядається як засіб реалізації спілкування на основі комунікативного підходу, що веде до формування комунікативної компетентності.

Серед умов, що забезпечують розвиток іншомовної комунікативної компетентності, слід зазначити створення іншомовного розвивального

середовища та форми організації навчального процесу, які передбачають застосування інтерактивних методів навчання(1: 441). Розвитку комунікативної компетентності також активно сприяє застосування інтерактивних методів навчання, тому що комунікативна компетентність в структурі іншомовного спілкування означає не просто знання правил спілкування, а реальне використання знань для вирішення проблем. В процесі навчання іноземної мови при моделюванні на заняттях умов спілкування нею відтворюються основні параметри спілкування: взаємини мовних партнерів, екстралінгвістичні фактори, різноманітні ситуації як форми функціонування спілкування, приділяється увага діалогічному мовленню.

У плані розвитку діалогічного мовлення особливе значення набувають навчання дискусії з використанням аргументації своєї точки зору, пошук компромісу, ввічливого висловлення незгоди з точкою зору співрозмовника, чому сприяє, наприклад, незгода і пояснення, непряма відповідь, що обумовлено певними цілями співрозмовників. Для формування іншомовної комунікативної компетентності викладачу слід звертати увагу студентів на те, що мовний матеріал є засобом реалізації успішного спілкування, досягнення поставленої мети, вирішення проблеми, тому що будь-який мовний вислів має елемент, який демонструє відношення співрозмовника до питання, яке він висвітлює. Певні мовні засоби відображають його наміри, аргументують певну точку зору. Семантико-прагматичний аналіз мовного матеріалу допоможе навчити студентів урахувати ці фактори при спілкуванні. Такий підхід сприяє формуванню комунікативної компетентності і є дуже актуальним на сучасному етапі, коли мова вивчається як засіб впливу однієї людини на іншу в процесі комунікації.

При навчанні дискусії з використанням аргументації своєї точки зору, пошуку компромісу або ввічливого висловлення незгоди з точкою зору співрозмовника викладачу слід привертати увагу студентів до мовних засобів, які можуть як заважати встановленню компромісу у бесіді так і сприяти проведенню дискусії. Аналіз певного мовного матеріалу може про демонструвати, що зміст реплік

діалогу, який лежить в основі дискусії, може характеризуватися як значенням заперечення, так і значенням протиставлення, яке обумовлено намірами комунікантів. Під протиставленням ми розуміємо такий вид діалогічної взаємодії, при якому окремі елементи репліки відповідача протиставляються окремим елементам початкової репліки на основі ототожнення більшості елементів, які входять до складу обох реплік. У сфері протиставлення можуть реалізуватися принципи антитези і компромісу протиставлення.

Принцип антитези передбачає діаметральну протилежність явищ, які обговорюються комунікантами. Логічною основою антитези є взаємне заперечення, яке може знаходити відображення у вигляді експліцитного заперечення у репліці відповідача. Воно також може бути висловлено імпліцитно за допомогою смислового протиставлення реплік діалогу. Аналіз мовного матеріалу дозволяє зробити висновок про те, що у сфері відношень протиставлення можуть спостерігатися експліцитні елементи, які входять до складу обох реплік діалогу. Ними можуть бути предикати, які виражають протилежні поняття, тобто антоніми, або стверджувальні чи заперечні форми одного й того ж дієслова. Протиставлення при цьому може супроводжуватися синтаксичним паралелізмом, який підсилює відношення протилежності. Репліки такого типу можуть бути також представлені складним мовленнєвим актом, який містить в собі аргументацію. Значення протиставлення може інтенсифікуватися за допомогою форматорів впевненості. Комунікативні одиниці протиставлення можуть включати номінації часу та місця, об'єкти і предикати, при цьому протиставлення може бути поєднано з узагальненням або конкретизацією суб'єктних і об'єктних номінацій; номінації часу, які можуть бути виражені у початковій репліці і отримують експліцитне вираження у репліці-відповіді. За допомогою прислівника *never*, який має узагальнене значення, адресат може інтенсифікувати значення незгоди, яке може мати різні відтінки. Репліка-відповідь даного типу може являти собою мовленнєвий акт, якому притаманна структура градаційного ряду, при цьому має місце поступове зростання

емоційного напруження. Цьому може сприяти використання емоційно забарвленої лексики. Компоненти мовленнєвого акту при цьому можуть знаходитися у відношенні конкретизації. Опозиційні відношення можуть супроводжуватися узагальненням суб'єктних номінацій, яке базується на протиставленні з заміною суб'єкту, який передає конкретне значення. Опозиційні відношення також можуть виникати між імпліцитними елементами початкової репліки та їх експліцитними корелянтами у репліці-відповіді. В сферу протиставлення у цьому випадку можуть залучатися пресупозиції можливості виконання дії. Вони виявляються і можуть перекреслюватися реакцією адресата; при цьому адресат не підкреслює, чи є описана дія суб'єктивно або об'єктивно неможливою.

Аналіз мовного матеріалу демонструє, що в процесі дискусії категоричність висловлювання може бути зменшена за рахунок використання форматорів зниження категоричності висловлювання. Репліка-відповідь може вказувати на об'єктивну неможливість виконання дії. Висловлення об'єктивної неможливості може мати відтінок виділення. Цьому сприяє використання частки *only*. Репліки діалогу можуть виражати частковий компроміс, часткову невідповідність. Експлікатори такого компромісу фіксують увагу на деталі або обставині, яку необхідно прийняти до уваги. Це накладає обмеження на абсолютну істинність того, що сповіщається без корекції. У цьому сенсі модальні експлікатори виступають як модальні коректори. Експлікаторами такого компромісу можуть являтися деякі релятиви.

Смислові зв'язки реплік діалогу, які пов'язані відношенням компромісу не завжди є однозначними. Вони можуть мати різні відтінки. Наприклад, відтінок обмеження ускладнює семантику протиставлення. Він указує на те, що явище, про яке йдеться у репліці-відповіді, обмежує можливість здійснення, результативності або повноти прояву явища, про яке йдеться у початковій репліці. Репліка опонента може мати відтінок доповнення, вказувати на те, що явище, яке описано у репліці-відповіді, є додатком, незалежним від явища, яке описано у початковій

репліці. Така репліка може носити відтінок умови і вказувати на семантичну обумовленість, на такий зв'язок між визначеними явищами, коли одне явище обумовлює інше. Аналіз реплік діалогу, який лежить в основі дискусії, демонструє, що вони характеризуються синкретизмом прагматичного значення незгоди і протиставлення. У сферу відношень протиставлення можуть включатися експліцитні елементи, які входять до складу початкової репліки і репліки-відповіді. Цими елементами, як показує аналіз мовного матеріалу, можуть бути предикати. Відношення протиставлення можуть бути посилені синтаксичним паралелізмом. Репліка-відповідь даного типу може включати аргументацію, яка є одним із засобів мови, який використовується для впливу на аудиторію.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Олександренко К. В. Психолого-педагогічні умови і фактори, що забезпечують розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця / К. В. Олександренко // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : [б. в.], 2008. – Т. 10. – Ч. 5. – С. 438-445.

МЕТОДИЧНІ ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ CLIL У НАВЧАННІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗСУ В РАМКАХ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО- ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ

Брик Т.О., кандидат педагогічних наук

Лебошина Н.В. (м. Харків)

Потреби сучасного суспільства постійно потребують реформ та розвитку академічної мобільності, втілення нових інтеграційних підходів у програмі навчання в українських вищих навчальних закладах з метою підвищення якості навчання. Так на європейському симпозиумі «The Changing European Classroom —

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ №2

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ

**«Іншомовна комунікативна компетентність
у фаховій діяльності»**

Харків, 27 листопада 2018 року

Харків 2018

ЗМІСТ

<p>Агібалова Т. М., Алпатова О. В. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....</p>	7
<p>Артеменко Т.М. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА КОМУНІКАТИВНО-ІНТЕРАКТИВНОГО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....</p>	10
<p>Брик Т. О., Лебошина Н. В. МЕТОДИЧНІ ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ СЛІЛ У НАВЧАННІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗСУ В РАМКАХ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО- ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ.....</p>	14
<p>Галаган Я.В. WEBQUESTS IN THE PROCESS OF FORMING PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE.....</p>	18
<p>Гончаров Г. В. ДОСВІД РОЗВИТКУ НАВИЧОК РОБОТИ ЗІ СЛОВНИКОМ У КУРСАНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТУ IELTS.....</p>	22
<p>Григорова І.Г. ВИКОРИСТАННЯ СТАНДАРТИВ НАТО STANAG 6001 ПРИ РОЗРОБЦІ ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ " ІНОЗЕМНА МОВА" ДЛЯ КУРСАНТІВ ППОСВ.....</p>	26
<p>Демченко Д.І. МЕТА ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ.....</p>	30
<p>Зайцева М.О. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ</p>	